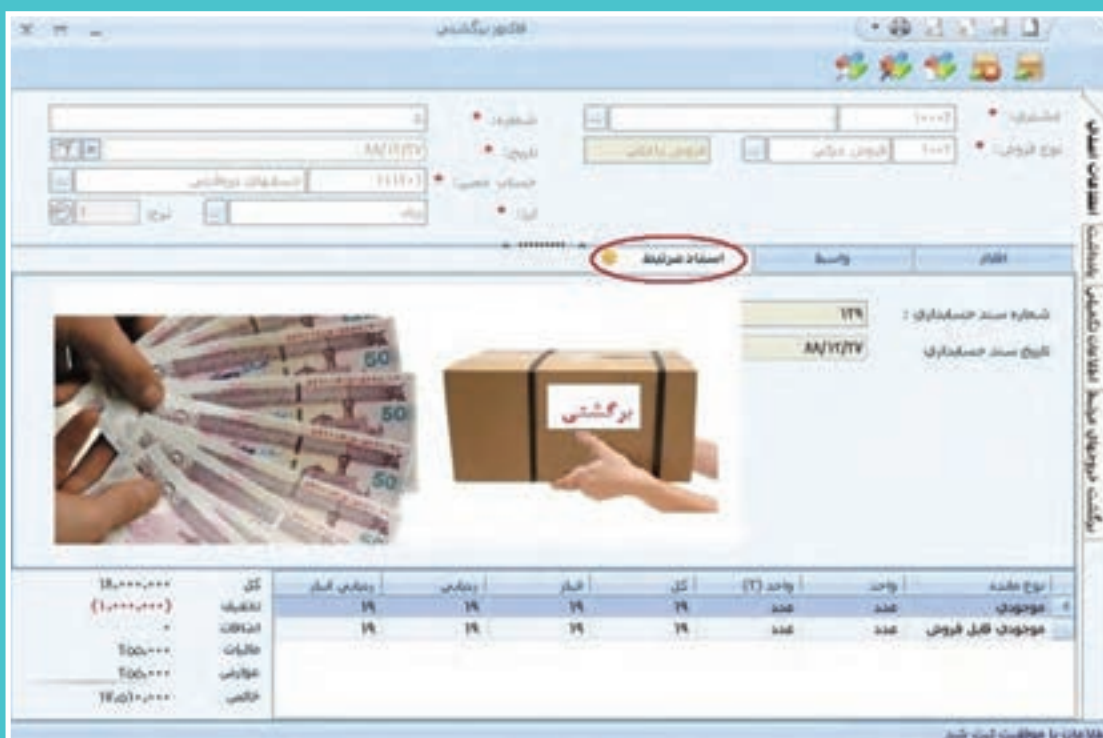

فصل ۵

حسابداری تعدیلات فروش کالا

با افزایش فروش مؤسسات در حوزه پخش و خرده‌فروشی همیشه عواملی وجود داشته که شرکت‌ها با آن مواجه بوده‌اند و باید برای آن برنامه‌ریزی کافی داشته باشند و همواره کالا را به بهترین کیفیت و در زمان مناسب تحویل مشتری دهند تا در چرخه تأمین ارزش خود دچار مشکل نشوند. برگشت از فروش و اعطای تخفیفات و... از جمله عواملی هستند که این مؤسسات در جهت تسهیل و تسریع خدمات بهتر و همچنین حفظ و گسترش حوزه فروش خود در بازار رقابتی به مشتریان ارائه می‌کنند. در این فصل نیز با برگشت از فروش و دلایل آن، انواع تخفیفات فروش و صدور سند حسابداری این موارد آشنا خواهید شد.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ

ای مؤمنان اموال همدیگر را به ناروا نخورید، مگر آنکه دادوستدی به توافق خودتان باشد.

«نساء / ۲۹»

مقدمه

- آیا می‌دانید برگشت از فروش و تخفیفات فروش چیست؟
- آیا می‌دانید دلایل برگشت کالاهای فروش رفته چیست؟
- مستندات برگشت از فروش کدام‌ها هستند؟

استاندارد عملکرد

توانایی صدور سند حسابداری برگشت از فروش و تخفیفات بر اساس مستندات و مدارک مثبت و آیین نامه معاملات.

شایستگی‌هایی که در این فصل کسب می‌کنید:

- ۱ تهیه و کنترل مستندات برگشت از فروش.
- ۲ صدور سند حسابداری برگشت از فروش.
- ۳ صدور سند حسابداری تخفیفات فروش.

برگشت از فروش و دلایل آن

فعالیت

به نظر شما دلایل برگشت از فروش چیست؟ چند مورد را فهرست کنید.

ردیف	دلیل
۱	
۲	
۳	
۴	

در مواردی ممکن است ترتیب قراردادهای بین خریدار و فروشنده طوری باشد که حتی برگشت کالاهای سالم نیز مجاز باشد. اگر به دلایل گفته شده (در جدول فوق)، خریدار کالاها را به فروشنده برگشت دهد، این مبادله **برگشت از فروش** نامیده می‌شود.

مستندات برگشت از فروش

فعالیت

تهیه چه مستنداتی برای کالای برگشت شده به انبار و ثبت در دفاتر لازم است؟

کالای برگشتی توسط واحد کنترل کیفیت مورد بررسی قرار می‌گیرد. در صورتی که عیب کالا مورد تأیید باشد، گزارش کنترل کیفیت (QC) تنظیم و کالای معیوب با کالای سالم جایگزین و برای مشتری ارسال می‌شود و یا ممکن است مبلغ آن به مشتری عودت داده شود. برای کنترل کیفیت کالای فروخته شده و ارائه اطلاعات به مدیریت، بهتر است کلیه فروش‌های برگشت داده شده، در حسابی مجزا تحت عنوان برگشت از فروش و تخفیفات نگهداری شود.

کالای برگشتی قابل اصلاح برای اصلاح ارسال می‌شود، ولی با کالای برگشتی غیر قابل اصلاح به عنوان ضایعاتی برخورد و رسید ضایعات صادر می‌گردد.

معمولاً پس از بررسی و تأیید کالای برگشتی، مجوز برگشت از فروش توسط واحد فروش صادر می‌شود و کالا مجدداً وارد انبار می‌شود. انباردار نیز باید نسبت به تهیه رسید برگشت از فروش (رسید انبار) اقدام نماید سپس فاکتور برگشت از فروش توسط واحد فروش که مبنایی برای صدور سند حسابداری می‌باشد، تنظیم شود.

رسید برگشت از فروش:

شماره: تاریخ:		رسید برگشت به انبار قسمت برگشت دهنده					
ردیف	شرح کالا	شماره کالا	واحد کالا	مقدار برگشتی	قیمت واحد	قیمت کل	توضیحات
انباردار		تحویل دهنده		مسئول قسمت برگشت دهنده		مسئول بخش اداری و مالی	

توزیع نسخ: ۱- انبار ۲- فروش ۳- حسابداری

تصویر ۱-۵- نمونه رسید برگشت از فروش

فاکتور برگشت از فروش:

فاکتور برگشت از فروش						
نام برگشت دهنده:			ستاد (انبار/حسابداری)			
شماره حواله (باز):		شماره (باز):		شماره (باز):		
تاریخ حواله:		تاریخ:		تاریخ:		
ردیف	ملاحظات کالا	قیمت برگشت کالا		توسط حسابداری تکمیل شود		
		مقدار (مقدار)	واحد شمارش	مبلغ - ریال	نرخ	
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						
۶						
۷						
۸						
توضیحات:						
نام تحویل دهنده:		نام تحویل گیرنده:		در کارت موجودی انبار ثبت شده: ☐		در کارت موجودی حسابداری ثبت شده: ☐
امضا:		امضا:		امضا:		امضا:
تأیید کننده (مدیریت):		تأیید کننده (انبار):		تکمیل کننده (حسابداری):		تأیید و ثبت کننده (حسابداری):
امضا:		امضا:		امضا:		امضا:
شماره سند:		شماره سند:		شماره سند:		شماره سند:

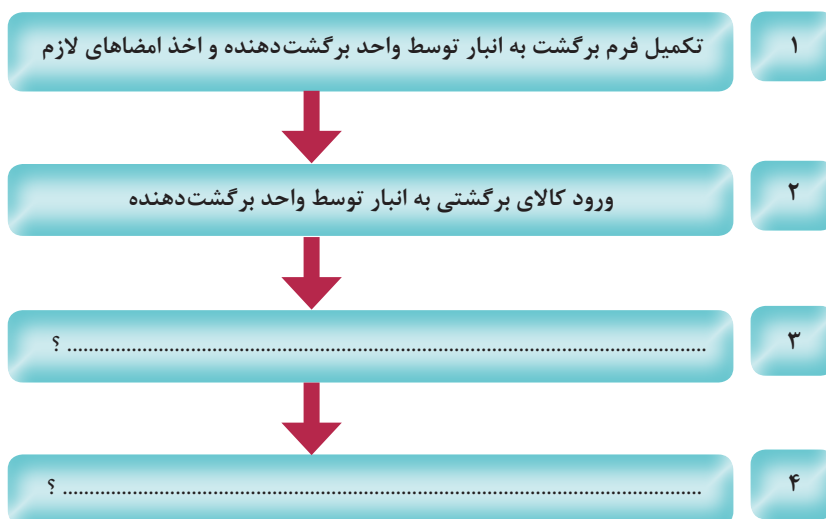
مقیه: تحویل دهنده (زرد) حسابداری (سورنی) انبار

تصویر ۲-۵- نمونه فاکتور برگشت از فروش کالا

- ۱ در این قسمت شماره حواله انبار مرجع (کالای برگشتی که قبلاً فروخته شده است) نوشته می‌شود.
- ۲ در این قسمت شماره صورت حساب مرجع (فاکتور) نوشته می‌شود.
- ۳ در این قسمت شماره فاکتور برگشت از فروش، نوشته می‌شود.

فعالیت

هنگام برگشت کالا به انبار، چه اقداماتی لازم است، صورت گیرد؟ فرایند زیر را کامل نمایید.

فعالیت

به کمک دوستان و هم‌کلاسی‌های خود با مراجعه به چند شرکت بازرگانی، فرایند برگشت از فروش آنها را ترسیم نمایید.

شایستگی غیرفنی: بیان عیب کالا

تاجر مسلمان باید عیب و نقصی را که در کالای او موجود است آشکار کند و عیب کالایش را پنهان ننماید. روزی پیامبر اکرم (ص) از کنار فروشنده‌ای که جو یا گندم می‌فروخت گذشت و کالای وی آن حضرت را به شگفت انداخت، لذا توقف کرد و دست مبارکش را در آن فرو برد و در آن رطوبت و تری دید، فرمود: «این رطوبت چیست؟» آن مرد گفت رطوبت باران به آنها رسیده است. رسول اکرم (ص) فرمود: «چرا غله مرطوب را بالا قرار ندادی تا مردم آن را ببینند؟ هر کس خیانت نماید از پیروان من نیست.»

فعالیت

اگر شرکت‌ها و فروشگاه‌ها عیب و نقص محصول را از دید مشتریان پنهان نمایند و کالای معیوب را به همان قیمت کالای سالم بفروشند، چه پیامدهایی متوجه آنان می‌شود؟

فعالیت

به نظر شما با برگشت دارایی‌هایی مانند اثاثه، وسایط نقلیه و... که قبلاً به علت مزاد بودن فروخته شده‌اند، به چه نحوی برخورد می‌شود؟ بحث کنید.

تهیه مستندات برگشت از فروش

کار عملی ۱

شرکت «سفید» در ششم اردیبهشت سال جاری کالاهایی را به شرح زیر به فروشگاه «صنوبر» در ازای دریافت دو فقره چک به ترتیب ارزش ۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (به سررسید ۱۰ روز بعد) و ۵۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (به سررسید یک ماه بعد) فروخت. مابقی ارزش معامله از طریق چک نقدی دریافت شد.

ردیف	کد کالا	نام کالا	تعداد	واحد شمارش	بهای تمام شده هر واحد	بهای فروش هر واحد
۱	۱۱۱۲	تشک طبی	۱۲	تخت	۳۳۳۰۰۰۰	۳۹۵۰۰۰۰
۲	۱۱۱۵	تشک فنری	۱۰	تخت	۲۴۱۰۰۰۰۰	۲۹۰۰۰۰۰۰
۳	۱۱۱۸	تشک کودک	۱۵	تخت	۹۲۵۰۰۰۰	۱۱۱۴۰۰۰۰
۴	۱۱۱۹	تشک نوجوان	۸	تخت	۱۲۸۲۰۰۰۰	۱۵۵۰۰۰۰۰
۵	۱۱۲۰	تشک سفری	۵	تخت	۸۱۵۰۰۰۰	۹۸۰۰۰۰۰

لازم به توضیح است فروش اقلام فوق، چهارمین فروش شرکت در سال جاری (سال مالی جدید) بوده و دومین خرید فروشگاه «صنوبر» می‌باشد.

در تاریخ ۱۲ اردیبهشت فروشگاه «صنوبر» کالاهای زیر را به شرکت «سفید» برگشت داده است:

ردیف	کد کالا	تعداد	علت برگشت
۱	۱۱۱۲	۲	پارگی روکش
۲	۱۱۱۵	۱	شکستگی فنر
۳	۱۱۱۸	۳	عدم مطابقت با رنگ مورد سفارش

مطلوب است:

الف) تنظیم حواله فروش و فاکتور فروش در تاریخ ۶ اردیبهشت - تنظیم رسید برگشت کالا به انبار و فاکتور برگشت از فروش در تاریخ ۱۲ اردیبهشت برای شرکت «سفید».

ب) تنظیم رسید انبار در تاریخ ۶ اردیبهشت - تنظیم حواله برگشت کالا و فاکتور برگشت از خرید در تاریخ ۱۲ اردیبهشت برای فروشگاه «صنوبر».

«فاکتور برگشت از فروش» شرکت «سفید» را با «فاکتور فروش مرجع» آن مقایسه نمایید.

فعالیت

ارزشیابی

ردیف	شاخص‌های مورد ارزیابی	خودارزیابی هنرجو		نظر هنرآموز	
		موفق	ناموفق	موفق	ناموفق
۱	حضور به موقع در کلاس درس و کارگاه آموزشی و رعایت نظم و انضباط				
۲	همراه داشتن وسایل آموزشی شخصی (کتاب، دفتر، ماشین حساب و ...)				
۳	شرکت فعال در بحث‌های گروهی و مسئولیت‌پذیری و درستکاری				
۴	پاسخ صحیح به سؤالات مطرح شده در کلاس و استدلال آن				
۵	ارائه نتیجه‌گیری صحیح و مستندسازی				
۶	تعریف برگشت از فروش				
۷	تعریف مستندات برگشت از فروش و دلایل برگشت				
۸	توانایی کنترل مستندات برگشت از فروش				
۹	توانایی صدور رسید انبار به سبب برگشت از فروش				
۱۰	توانایی صدور صورت حساب فروش و فاکتور برگشتی				

حساب برگشت از فروش و تخفیفات

مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات نابابی فروش در سیستم‌های ثبت ادواری و دائمی در بدهکار حسابی به نام «برگشت از فروش و تخفیفات» ثبت می‌شوند.

برگشت از فروش و تخفیفات	
افزایش	بدهکار

برگشت از فروش و تخفیفات از اقلام کاهنده فروش محسوب و از فروش ناخالص کسر می‌شود تا فروش خالص محاسبه گردد.

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم ادواری:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		حساب‌های دریافتی			xx
جمع:				xx	xx
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در کار عملی «شماره ۱»، فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا در شرکت «سفید»، ادواری و کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد. در این حالت سند حسابداری فروش و برگشت از فروش را صادر نمایید.

صدور سند حسابداری فروش:

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش:

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم ادواری:

لازم به ذکر است هنگام برگشت از فروش و تخفیفات، حساب‌های عوارض و مالیات بر ارزش افزوده به میزان کالای برگشتی تعدیل (بدهکار) می‌شوند.

شماره سند:		شرکت.....		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات ^(۱)		xx	
		سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده ^(۲)		xx	
		حساب‌های دریافتی ^(۳)			xx
جمع:					
xx					
xx					
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

۱ معادل قیمت کالاهای برگشت شده، حساب برگشت از فروش و تخفیفات بدهکار می‌شود.

۲ نرخ مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = مبلغ مالیات بر ارزش افزوده

۳ مبلغ حساب‌های دریافتی را می‌توان به صورت زیر محاسبه نمود:

(مجموع نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده × مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات) + مبلغ برگشت از فروش و تخفیفات = حساب‌های دریافتی

فعالیت

فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا در شرکت «سفید»، ادواری و کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد. در این حالت سند حسابداری برگشت از فروش را صادر نمایید.

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت سفید سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
جمع:						
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته						
تنظیم کننده:			تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیر مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت..... سند حسابداری	شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:		
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)	
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx		
		حسابهای دریافتی			xx	
		موجودی کالا		xx		
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			xx	
				xx	xx	
جمع:						
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته						
تنظیم کننده:			تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده در سیستم دائمی:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		حساب‌های دریافتی			xx
		موجودی کالا		xx	
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			xx
		جمع:		xx	xx
شرح سند: بابت برگشت کالای فروش رفته					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

در شرکت «سفید» فرض کنید روش نگهداری موجودی کالا، سیستم دائمی و کالاها مشمول مالیات و عوارض ارزش افزوده هستند. در این حالت صدور سند حسابداری و برگشت از فروش را صادر نمایید.

صدور سند حسابداری فروش و بهای تمام شده کالای فروش رفته:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش:

شماره سند: تاریخ سند:			شرکت سفید سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:			تأیید کننده:		تصویب کننده:

فعالیت

در شرکتی، به جای بدهکار کردن حساب «برگشت از فروش و تخفیفات» برای کالاهای برگشتی، حساب فروش بدهکار می شود:

- ۱ به نظر شما استفاده از این شیوه ثبت کردن درست است یا یک ضعف محسوب می شود؟
- ۲ مدیریت اعتقاد دارد، فروش خالص به درستی محاسبه می شود، آیا با وی موافق هستید؟

نحوه ثبت و قیمت گذاری برگشت از فروش در کارت حساب کالا

فعالیت

به نظر شما کالای برگشتی به انبار چه تأثیری روی بهای تمام شده موجودی ها و کالای فروش رفته دارد؟

کالاهای برگشتی توسط خریدار در ستون صادره (فروش) کارت حساب کالا به صورت منفی درج می شوند. این کالاها با همان نرخ که از انبار صادر شده، دوباره به حساب موجودی ها برگشت داده می شود. در صورتی که در زمان صدور، کالا با چند نرخ صادر شده باشد، در زمان برگشت بر اساس آخرین نرخ های روز صدور از انبار (صرف نظر از روش)، قیمت گذاری می شود. برگشت از فروش باعث افزایش تعداد و بهای تمام شده موجودی ها و کاهش بهای تمام شده کالای فروش رفته می شود.

- ۱ از لحاظ قیمت گذاری، رویداد «برگشت از فروش» همانند «برگشت از خرید» است. این جمله درست است یا نادرست؟ بحث کنید.
- ۲ در کدام یک از سیستم‌های ادواری و دائمی، حساب موجودی کالا در طول دوره مالی گردش دارد؟ بحث کنید.

در تاریخ ۹۵/۷/۱۰ شرکت بازرگانی «هرمزگان» ۸ دستگاه جاروبرقی را به قیمت هر دستگاه ۲۹۵۰،۰۰۰ ریال به صورت نسیه به فروشگاه «چابهار» می‌فروشد، بهای تمام شده این ۸ دستگاه جاروبرقی مطابق کارت حساب کالا از نرخ‌های متفاوتی تشکیل شده است. در تاریخ ۷/۱۳ مشتری ۳ عدد جاروبرقی را به دلیل نقص فنی به شرکت «هرمزگان» برگشت داده است، همان طور که گفته شد، بهای تمام شده این ۳ عدد جاروبرقی برگشتی مطابق آخرین نرخ‌های صادره محاسبه می‌شود:

شرکت بازرگانی هرمزگان

شماره قفسه:
روش ارزیابی: FIFO
نقطه تجدید سفارش:
میزان سفارش:

نام کالا: جاروبرقی

کد کالا: ۴۲

واحد شمارش: دستگاه

نوع یا مدل کالا:

موجودی (باقیمانده)			صادر (فروش)				وارد (خرید)				شرح	تاریخ	
بهای کل	بهای واحد	مقدار	بهای کل	بهای واحد	مقدار	شماره حواله	بهای کل	بهای واحد	مقدار	شماره رسید		ماه	روز
۱۵۲۰	۲۵۰ ۲۶۰	۴ ۲									موجودی	۷	۱
۲۸۹۵	۲۵۰ ۲۶۰ ۲۷۵	۴ ۲ ۵					۱۳۷۵	۲۷۵	۵		خرید	۷	۶
۸۲۵	۲۷۵	۳	۲۰۷۰	۲۵۰ ۲۶۰ ۲۷۵	۴ ۲ ۲	۸					فروش	۷	۱۰
۱۶۳۵	۲۶۰ ۲۷۵	۱ ۵	(۸۱۰)	۲۷۵ ۲۶۰	۲ ۱	(۳)					برگشت از فروش	۷	۱۳
.	.	.									.	.	.
.	.	.									.	.	.
.	.	.									.	.	.

(ستون بهای واحد و کل بر حسب ۱۰،۰۰۰ ریال درج شده است)

در سیستم ثبت دائمی علاوه بر ثبت حساب «برگشت از فروش و تخفیفات» معادل قیمت فروش کالای برگشتی، باید معادل بهای تمام شده این کالاها، موجودی کالا بدهکار و بهای تمام شده کالای فروش رفته بستانکار شود.
سند حسابداری جارو برقی های برگشت داده شده به صورت زیر است:

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۷/۱۳		شرکت بازرگانی هرمزگان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی کالا		۸'۱۰۰'۰۰۰	
		بهای تمام شده کالای فروش رفته			۸'۱۰۰'۰۰۰
		برگشت از فروش و تخفیفات		۸'۸۵۰'۰۰۰ ^(۱)	
		سایر حساب های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		۷۹۶'۵۰۰	
		حساب های دریافتی			۹۶۴۶'۵۰۰
		جمع: هفده میلیون و هفتصد و چهل و شش هزار و پانصد ریال		۱۷'۷۴۶'۵۰۰	۱۷'۷۴۶'۵۰۰
شرح سند: بابت برگشت سه عدد جارو برقی از طرف فروشگاه چابهار					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

$$(۱) \quad ۳ \times ۲'۹۵۰'۰۰۰ = ۸'۸۵۰'۰۰۰$$

کار عملی ۲

اطلاعات زیر از شرکت بازرگانی «طبس» در ارتباط با موجودی کالای «الف» در اردیبهشت ماه سال جاری در اختیار می باشد:

- ۱ اردیبهشت - موجودی کالای ابتدای دوره ۴۱۰ واحد به نرخ هر واحد ۳۰۰ ریال
- ۵ اردیبهشت - خرید ۵۰۰ واحد کالا به نرخ هر واحد ۳۰۵ ریال به صورت نقد از شرکت «نوشهر».
- ۱۰ اردیبهشت - فروش ۷۰۰ واحد کالا به فروشگاه «انزلی» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال با شرط (ن/۴۵-۱۰/۳).
- ۱۲ اردیبهشت - خرید ۲۵۰ واحد به نرخ هر واحد ۳۰۸ ریال با شرط (ن/۶۰) از کارخانه «لار» و پرداخت ۳۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل کالای خریداری شده.
- ۱۴ اردیبهشت - برگشت ۱۲ واحد از خرید ۵ اردیبهشت به شرکت «نوشهر» به دلیل آسیب دیدگی کالا و دریافت اعلامیه بستانکار بانکی مبنی بر واریز وجه کالای برگشتی از طرف این شرکت.
- ۱۶ اردیبهشت - فروش ۱۱۰ واحد به شرکت «قشم» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال به صورت نقد.
- ۱۹ اردیبهشت - دریافت طلب مورخ ۱۰ اردیبهشت از طریق چک نقدی.

- ۲۰ اردیبهشت - خرید ۱۸۰ واحد به نرخ ۳۱۲ ریال از شرکت «دامغان» با شرط (ن/۳۰-۸/۲).
- ۲۵ اردیبهشت - فروش ۲۶۰ واحد به فروشگاه «هویزه» به نرخ هر واحد ۵۱۰ ریال به صورت نقدی.
- ۲۷ اردیبهشت - برگشت ۲۹۵ واحد کالا از فروش ۱۰ اردیبهشت به دلیل معیوب بودن کالا و صدور اعلامیه بستانکار برای فروشگاه «انزلی».
- ۲۸ اردیبهشت - پرداخت بدهی مربوط به خرید مورخ ۲۵ اردیبهشت.
- ۳۰ اردیبهشت - فروش ۲۴۰ واحد کالا به نرخ هر واحد ۳۱۵ ریال به عمده فروشی «اندیمشک».

مطلوب است:

- ۱ تنظیم کارت حساب کالا به روش های اولین صادره از اولین صادره از آخرین وارده و میانگین متحرک.
- ۲ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق با اعمال نرخ جاری عوارض و مالیات بر ارزش افزوده.

کار عملی ۳

شرکت پخش مرکزی «زنجان» به خرید و فروش کفش اشتغال دارد. در تاریخ ۹۵/۱۲/۱۹ تعداد ۷۵ جفت کفش (مشمول ۹٪ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) به شرح فاکتور زیر به فروشگاه «رشت» فروخته است و در تاریخ ۱۲/۲۵ تعداد ۵ جفت کفش راحتی و ۱۲ جفت کفش چرم به دلیل عدم مطابقت رنگ ها با یکدیگر، از طرف فروشگاه «رشت» برگشت داده شد و پس از بررسی و تأیید وارد انبار شرکت شدند. رسید انبار و فاکتور برگشتی را تنظیم کنید و سند حسابداری آن را تحت هر دو سیستم ادواری و دائمی صادر نمایید.

شماره سریال: ۷۴۱/۱۲ تاریخ: ۹۵/۱۲/۱۹		بسمه تعالی (صورتحساب کالا و خدمات)								
شماره ملی: شهر: تلفن:		شماره اقتصادی: ۴۵۶۱۲۶۹۴۳۱۶۹ کد پستی ۱۰ رقمی:								
شماره ملی: شهر: تلفن:		شماره اقتصادی: کد پستی ۱۰ رقمی:								
شماره ملی: شهر: تلفن:		شماره اقتصادی: کد پستی ۱۰ رقمی:								
(مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله)										
ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمت	تعداد/ مقدار	واحد	مبلغ واحد	مبلغ کل	تخفیف	جمع کل پس از تخفیف	جمع مالیات و عوارض	جمع کل + جمع
۱	۱۱۷	کفش راحتی مردانه قهوه ای	۲۰	جفت	۴۷۵,۰۰۰	۹,۵۰۰,۰۰۰	-	۹,۵۰۰,۰۰۰	۸۵۵,۰۰۰	۱۰,۳۵۵,۰۰۰
۲	۱۲۸	کفش چرم مردانه برنند - مشکی	۳۵	جفت	۱,۵۱۰,۰۰۰	۵۲,۸۵۰,۰۰۰	-	۵۲,۸۵۰,۰۰۰	۴,۷۵۶,۵۰۰	۵۷,۶۰۶,۵۰۰
جمع کل به حروف: شصت و هفت میلیون و نهصد و شصت و یک هزار و پانصد ریال به عدد: ۶۲,۳۵۰,۰۰۰										
شرایط فروش: نسبی		توضیحات:								
مهر و امضای خریدار		مهر و امضای فروشنده								

تخفیفات فروش و انواع آن

فعالیت

به نظر شما آیا تخفیفات اعطایی به مشتریان، مأخذ مالیات بر ارزش افزوده است یا خیر؟ با کمک هنرآموز در این باره بحث کنید.

فعالیت

کدام یک از تخفیفات زیر در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت می‌شود؟

ردیف	نوع تخفیف	در دفاتر خریدار		در دفاتر فروشنده	
		ثبت می‌شود	ثبت نمی‌شود	ثبت می‌شود	ثبت نمی‌شود
۱	تخفیف تجاری				
۲	تخفیف توافقی				
۳	تخفیف نقدی				
۴	تخفیف نابابی (عیب و نقص)				

اعطای هرگونه تخفیف باید در چهارچوب آیین‌نامه‌ها و مصوبات واحد تجاری باشد.

۱ تخفیف تجاری

فروشنندگان ممکن است این تخفیف را برحسب تعداد کالا، ارزش ریالی کالاها، فروش‌های جزئی، عمده، فروش به کارکنان و همکاران شرکت و یا فروش در مکان‌ها و شعبه‌های مختلف به مشتریان خود اعطا کنند. زمانی که این تخفیف اعطا می‌شود، مبلغ آن قبل از رسیدن به قیمت صورتحساب کسر و مبلغ فروش پس از کسر تخفیف در دفاتر ثبت می‌شود. بنابراین هیچ ثبتی برای مبلغ تخفیف در دفاتر صورت نمی‌گیرد.

فعالیت

فروشگاه «کهریزک» به مناسبت عید نوروز، برای خریدهای تا سقف ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال، معادل ۵٪ تخفیف و برای بالای این مبلغ معادل ۸٪ تخفیف اعطا می‌کند. اگر قیمت هر واحد از کالایی طبق فهرست قیمت‌ها ۲۵۰۰۰۰۰ ریال باشد و ۱۰ عدد از این کالا به فروش برسد، مبلغ تخفیف چند ریال و فروش به چه مبلغی ثبت می‌شود؟

۲ تخفیف توافقی

این تخفیف نیز بر اثر توافق و چانه‌زدن طرفین مشخص و در دفاتر هیچ‌یک ثبت نمی‌شود.

۳ تخفیف نقدی

فعالیت

۱ به نظر شما اعطای تخفیفات نقدی برای فروشنده چه مزیت‌هایی دارد؟ بحث کنید.

۲ تخفیفات نقدی فروش، چه زمانی در دفاتر فروشنده ثبت می‌شود؟

این نوع تخفیف از طرف فروشنده در مورد فروش‌های نسیه برای پرداخت زودتر از موعد مقرر به خریدار اعطا می‌شود. تخفیف نقدی در دفاتر خریدار و فروشنده ثبت می‌شود.

فروش کالا همانند خرید کالا با شرط تخفیف نقدی به دو روش خالص و ناخالص قابل ثبت است. در روش خالص هنگام فروش، مبلغ تخفیفات نقدی از حساب فروش و حساب‌های دریافتی کسر می‌شود و این حساب‌ها به مبلغ خالص ثبت می‌شوند. درحالی‌که در روش ناخالص، هنگام فروش حساب فروش و حساب‌های دریافتی معادل قیمت فاکتور و بدون کسر تخفیفات نقدی ثبت می‌شوند. از لحاظ تئوری روش خالص نسبت به روش ناخالص، روشی مطلوب‌تر است. در روش ناخالص که در کتاب حاضر مورد استفاده قرار گرفته، در صورتی‌که فروشنده طلب خود را در دوره تخفیف دریافت نماید، مبلغ تخفیف نقدی (در هر دو سیستم دائمی و ادواری) در دفاتر فروشنده به بدهکار حساب «تخفیفات نقدی فروش» منظور می‌شود.

تخفیفات نقدی فروش

افزایش بدهکار

تخفیفات نقدی فروش از اقلام کاهنده فروش محسوب می‌شوند و از فروش ناخالص کسر می‌شود تا فروش خالص محاسبه گردد.

۱ با توجه به مطالب گفته شده، در جاهای خالی عبارت مناسب را بنویسید.

ریال	
××	کل فروش (فروش ناخالص)
(××)	کسر می شود:.....
(××)	
××	فروش خالص

۲ اکنون با توجه به رابطه بالا، اقلام مجهول را در هر یک از سال های ذکر شده برای فروشگاه «ب» محاسبه نمایید.

۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	اقلام
۵۲۰۶۰۵۰۰۰۰	۲۸۰۱۰۰۰۰۰۰		۱۵۰۷۶۰۰۰۰۰	فروش
۲۰۲۳۰۰۰۰۰		۹۵۴۰۰۰۰	۲۴۷۰۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
	۱۰۴۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۲۵۰۰۰۰	۱۲۸۰۰۰۰	تخفیفات نقدی فروش
۴۸۰۸۰۵۰۰۰۰	۲۵۰۲۹۰۰۰۰۰	۳۲۰۶۲۳۰۰۰۰		فروش خالص

صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دوره تخفیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده نباشد:

شماره سند:		شرکت		شماره صفحه دفتر روزنامه:	
تاریخ سند:		سند حسابداری		تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		××	
		تخفیفات نقدی فروش		××	
		حساب های دریافتی			××
		جمع:		××	××
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری تخفیفات نقدی فروش (دریافت طلب در دوره تخفیف) در صورتی که کالا مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده باشد:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد		xx	
		تخفیفات نقدی فروش		xx	
		سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		حساب‌های دریافتی			xx
جمع:					
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

شرکت «ساوه» معادل ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال کالا را در تاریخ ۹۵/۸/۱۰ با شرط (ن/۳۵ - ۸/۲) به فروشگاه «ملایر» فروخت. نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده، ۹٪ و روش نگهداری موجودی کالا، ادواری می‌باشد. **مطلوب است:** صدور سند حسابداری فروش کالا در تاریخ ۹۵/۸/۱۰ و دریافت طلب:

۱ با فرض اینکه شرکت «ساوه» در تاریخ ۹۵/۸/۱۷ طلب خود را دریافت نماید.

۲ با فرض اینکه شرکت «ساوه» در تاریخ ۹۵/۸/۲۰ طلب خود را دریافت نماید.

صدور سند حسابداری فروش در تاریخ ۹۵/۸/۱۰:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ساوه سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری بابت دریافت طلب در تاریخ ۹۵/۸/۱۷ (در دوره تخفیف):

شماره سند: تاریخ سند: ۹۵/۸/۱۷		شرکت ساوه سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		موجودی نقد - بانک		۴۰۲۷۲۰۸۰۰	
		تخفیفات نقدی فروش		۸۰۰۰۰۰	
		سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		۷۲۰۰	
		حساب‌های دریافتی			۴۳۶۰۰۰۰
جمع: چهارمیلیون و سی صد و شصت هزار ریال				۴۳۶۰۰۰۰	۴۳۶۰۰۰۰
شرح سند: بابت دریافت طلب در دوره تخفیف					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

محاسبات:

$4,000,000 \times 2\% = 80,000$	مبلغ تخفیفات نقدی فروش
$80,000 \times 9\% = 7,200$	مبلغ مالیات مربوط به تخفیفات نقدی فروش
$4,000,000 - 80,000 = 3,920,000$	مبلغ کل پس از کسر تخفیف
$3,920,000 \times 9\% = 352,800$	مبلغ مالیات
$3,920,000 + 352,800 = 4,272,800$	کل مبلغ دریافتی

صدور سند حسابداری بابت دریافت طلب در تاریخ ۹۵/۸/۲۰ (پس از دوره تخفیف):

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت ساوه سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمائم:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۴

فروشگاه «محلات» در چهاردهم اردیبهشت سال جاری ۲۰ دستگاه کولر آبی به قیمت هر واحد ۵۷۰۰۰۰۰۰ ریال به فروشگاه «همدان» با شرط (ن/۴۵ - ۱۲/۲) فروخت. این فروشگاه به ازای هر دستگاه کولر مبلغ ۲۵۰۰۰۰۰ ریال به فروشگاه «همدان» تخفیف اعطا نمود و بعد از یک هفته طلب خود را از طریق چک نقدی دریافت کرد.
مطلوب است:

صدور سند حسابداری در دفاتر خریدار و فروشنده.

۴ تخفیف نابابی (تخفیف به علت عیب و نقص کالا)

در صورتی که عیب و نقص کالا جزئی باشد، ممکن است خریدار کالاها را نگهداری و در عوض به جای برگشت کالا، مبلغی تخفیف درخواست نماید و یا اینکه خود فروشنده برای پذیرفتن کالای معیوب توسط خریدار، مبلغی را به عنوان تخفیف به وی اعطا کند، به این گونه تخفیفات که به علت عیب و نقص کالا اعطا می شود، **تخفیفات نابابی فروش** می گویند.

مبلغ تخفیف نابابی، در هر دو سیستم ادواری و دائمی، به بدهکار حساب برگشت از فروش و تخفیفات و بستانکار حساب های دریافتی منظور می شود. **در این حالت در سیستم دائمی، چون کالایی از طرف خریدار برگشت داده نشده، حساب های موجودی کالا و بهای تمام شده کالای فروش رفته تعدیل نمی شوند.**

فعالیت

در سیستم دائمی:

الف) هنگام برگشت از فروش، حساب «بهای تمام شده کالای فروش رفته»، کاهش می یابد □، افزایش می یابد □، تغییر نمی کند □.

ب) هنگام اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا، حساب «بهای تمام شده کالای فروش رفته»، کاهش می یابد □، افزایش می یابد □، تغییر نمی کند □.

هریک از رویدادهای زیر در کدام یک از ستون‌های کارت حساب درج می‌شود؟

هیچ کدام	ستون صادره		ستون وارده		رویداد	ردیف
	کسر می‌شود	اضافه می‌شود	کسر می‌شود	اضافه می‌شود		
					خرید کالا	۱
					هزینه حمل کالای خریداری شده	۲
					فروش کالا	۳
					بهای تمام شده کالای فروش رفته	۴
					دریافت تخفیف به علت معیوب بودن کالا	۵
					تخفیفات نقدی خرید	۶
					برگشت از فروش	۷
					پیش پرداخت خرید کالا	۸
					تخفیفات نقدی فروش	۹
					هزینه حمل کالای فروش رفته	۱۰
					اعطای تخفیف به علت معیوب بودن کالا	۱۱
					برگشت از خرید	۱۲

صورت سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای غیرمشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		حساب‌های دریافتی			xx
جمع:					
شرح سند: بابت اعطای تخفیف به علت معیوب بودن / عدم مطابقت / و...					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

صدور سند حسابداری برگشت از فروش کالاهای مشمول عوارض و مالیات بر ارزش افزوده:

شماره سند: تاریخ سند:		شرکت..... سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
		برگشت از فروش و تخفیفات		xx	
		سایر حساب‌های پرداختی - مالیات بر ارزش افزوده		xx	
		حساب‌های دریافتی			xx
جمع:					
شرح سند: بابت اعطای تخفیف به علت معیوب بودن / عدم مطابقت / ...					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

فعالیت

فروشگاه «تاکستان» در اول اردیبهشت سال جاری دو دستگاه کولر به خانم «فراهانی» به مبلغ هریک ۱۰۵۰۰۰۰۰ ریال فروخت. بعد از ۵ روز خانم «فراهانی» قصد دارد یکی از این کولرها را که دارای عیب جزئی بوده برگشت دهد ولی برای منصرف شدن وی از برگشت کالا و پس از توافق، مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال به وی تخفیف اعطا شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری اعطای تخفیف.

شماره سند: تاریخ سند:		فروشگاه تاکستان سند حسابداری		شماره صفحه دفتر روزنامه: تعداد ضمام:	
ردیف	کد حساب	شرح	مبلغ جزء	بدهکار (ریال)	بستانکار (ریال)
جمع:					
شرح سند:					
تنظیم کننده:		تأیید کننده:		تصویب کننده:	

کار عملی ۵

اطلاعات زیر از بازرگانی «ماکو» (فروشنده) و فروشگاه «میانه» (خریدار) برای نیمه اول اردیبهشت ماه سال جاری در اختیار است:

۲/۱: فروش ۸ واحد کالا از قرار هر واحد ۶۵'۰۰۰ ریال به صورت نقد (دریافت چک نقدی). خریدار مبلغ ۱۰۰'۰۰۰ ریال بابت هزینه حمل و ۵۰'۰۰۰ ریال بابت بیمه بین‌راهی کالاها از طریق چک نقدی پرداخت نمود.

۲/۵: فروش ۱۲ واحد کالا از قرار هر واحد ۶۷'۰۰۰ ریال با شرط (ن/۲۵-۸/۲) و پرداخت هزینه حمل آن توسط فروشنده به مبلغ ۱۲۰'۰۰۰ ریال.

۲/۹: از فروش تاریخ ۲/۵ تعداد ۳ واحد کالا به دلیل بی‌احتیاطی در حمل توسط فروشنده معیوب شده بودند که خریدار ۲ عدد آن را برگشت داد و برای ۱ عدد دیگر ۱۰٪ تخفیف اعطا شد. در همین تاریخ اعلامیه بستانکار برای فروشگاه «میانه» ارسال شد.

۲/۱۰: فروش ۳ واحد کالا به مبلغ هر واحد ۶۷'۱۰۰ ریال و پرداخت وجه آن پس از کسر ۲٪ تخفیف تجاری.

۲/۱۲: دریافت ۸۰٪ طلب تاریخ ۲/۵ از طریق چک نقدی.

۲/۱۵: فروش ۶ واحد کالا به قیمت هر واحد ۶۷'۰۰۰ ریال و دریافت چک نقدی.

مطلوب است:

۱ صدور سند حسابداری رویدادهای فوق برای بازرگانی «ماکو» (فروشنده) و فروشگاه «میانه» (خریدار) با در نظر گرفتن عوارض و مالیات بر ارزش افزوده بر اساس نرخ سال جاری

۲ محاسبه خرید خالص و فروش خالص

۳ محاسبه بهای تمام‌شده هر واحد کالاهای خریداری‌شده تاریخ ۲/۱ برای فروشگاه «میانه».

۴ فروشگاه «میانه» هر واحد کالای خریداری‌شده تاریخ ۲/۱ را باید چند ریال بفروشد تا سودی معادل ۱۰٪ بهای تمام‌شده کسب کند.

در مباحث گذشته اقلام بهای تمام‌شده خرید و بهای تمام‌شده فروش به صورت جزء به جزء گفته شد، در ادامه اقلام بهای تمام‌شده کالای فروش رفته به صورت کلی در سیستم ادواری نشان داده می‌شود (مبالغ فرضی می‌باشد):

مبلغ هزار ریال	مبلغ هزار ریال	مبلغ هزار ریال	
۱۴۳'۱۰۰			موجودی کالای ابتدای دوره
		۸۶۴'۰۰۰	خرید طی دوره
			کسر می‌شود:
		(۷'۶۰۰)	برگشت از خرید و تخفیفات
		(۱'۲۰۰)	تخفیفات نقدی خرید
	۸۵۵'۲۰۰		خرید خالص
	۷۵'۷۰۰		اضافه می‌شود: هزینه حمل کالای خریداری شده
۹۳۰'۹۰۰			بهای تمام‌شده کالای خریداری‌شده
۱,۰۷۳,۰۰۰			بهای تمام‌شده کالای آماده برای فروش
(۹۸'۴۰۰) %			موجودی کالای پایان دوره (شمارش شده)
۹۷۴'۶۰۰			بهای تمام‌شده کالای فروش رفته

* موجودی کالا در ترازنامه، معادل این مبلغ گزارش می‌شود.

در سیستم دائمی، رویدادهای فوق در حساب موجودی‌ها ثبت و بهای تمام‌شده کالای فروش رفته مستقل از میزان موجودی‌ها تعیین می‌شود. در هر دو سیستم دائمی و ادواری، از تفاوت بین فروش خالص و بهای تمام‌شده کالای فروش رفته، سود (زیان) ناخالص به دست می‌آید.

فعالیت

۱ رابطه زیر را کامل نموده و به خاطر بسپارید:

<u>ریال</u>	<u>ریال</u>	فروش ناخالص
xx		
	(xx)	کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات
	(xx)	تخفیفات نقدی فروش
xx		؟.....
(xx)		کسر می‌شود: بهای تمام‌شده کالای فروش رفته
<u>xx</u>		؟.....

کار عملی ۶

اطلاعات زیر از فروشگاه «بابلسر» در اختیار می‌باشد:

<u>هزار ریال</u>		<u>هزار ریال</u>	
۱۱۷'۰۰۰	موجودی کالای ابتدای دوره	۹۸۵'۰۰۰	خرید (معادل قیمت صورت حساب)
۱۵۲'۰۰۰	موجودی کالای پایان دوره	۵۴'۰۰۰	برگشت از خرید و تخفیفات
۲۴۰'۰۰۰	هزینه حمل به داخل	۳۱'۰۰۰	تخفیفات نقدی خرید
۶۶'۰۰۰	هزینه حمل به خارج	۵'۰۰۰	تخفیف تجاری

مطلوب است:

محاسبه بهای تمام‌شده کالای فروش رفته.

مشخص نمایید که در سیستم دائمی، کدام یک از رویدادهای زیر باعث افزایش یا کاهش موجودی کالا می‌شود و یا تأثیری بر آن ندارد.

ردیف	رویداد	افزایش	کاهش	بی‌تأثیر	علت
۱	برگشت از خرید		✓		چون خروج کالا (به علت برگشت به فروشنده) باعث بستن حساب موجودی کالا می‌شود
۲	تخفیفات نقدی خرید				
۳					
۴	تخفیفات نقدی فروش			✓	
۵	هزینه حمل کالای خریداری شده				
۶					
۷	تخفیف نابابی خرید				
۸	فروش کالا				
۹					
۱۰	هزینه حمل کالای فروش رفته				
۱۱					
۱۲	تخفیف نابابی فروش				
۱۳	پیش‌دریافت فروش				

ماهیت هر کدام از حساب‌های زیر را مشخص نمایید،

ردیف	نام حساب	ماهیت (مانده)	
		بدهکار	بستانکار
۱	خرید کالا	✓	
۲	موجودی کالا		
۳	پیش پرداخت‌ها		
۴	هزینه حمل کالای خریداری شده		
۵	حساب‌های پرداختی		
۶	حساب‌های دریافتی		
۷	پیش دریافت‌ها		
۸	فروش کالا		
۹	برگشت از خرید و تخفیفات		
۱۰	تخفیفات نقدی خرید		
۱۱	برگشت از فروش و تخفیفات		
۱۲	تخفیفات نقدی فروش		
۱۳	هزینه حمل کالای فروش رفته		

کار عملی ۷

در شرکت «کرج» کالاها با ۲۰٪ سود نسبت به قیمت خرید فروخته می‌شوند، اگر این شرکت مبلغ ۱۸۳۱۲۰۰۰۰ ریال بابت فروش کالایی از مشتری دریافت نماید و نرخ عوارض و مالیات بر ارزش افزوده ۹٪ باشد، فروش به چه مبلغی ثبت می‌شود؟ سند حسابداری آن را بر مبنای سیستم ادواری و دائمی صادر نمایید؟

کار عملی ۸

در تاریخ ۹۵/۷/۱۵ فروشگاه «شاهرود» ۱۸ عدد کالا (معاف از پرداخت عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) را به بهای تمام شده هر واحد ۲۵۰۰۰ و جمعاً به مبلغ ۵۴۰۰۰۰۰ ریال با شرط (ن/۳۵ - ۸/۳) به فروش رساند. بعد از سه روز ۲ عدد کالا به دلیل شکستگی برگشت خورد و در تاریخ ۷/۲۱ معادل ۸۰٪ طلب دریافت و مابقی آن در تاریخ ۷/۲۸ دریافت شد.

مطلوب است:

صدور سند حسابداری رویدادهای صفحه قبل در سیستم دائمی.

کار عملی ۹

اطلاعات زیر از شرکت «زنجان» برای سه سال متوالی در دست می باشد:

۱۳۹۵/۱۲/۲۹	۱۳۹۴/۱۲/۲۹	۱۳۹۳/۱۲/۲۹	
ریال	ریال	ریال	
؟	۶۴۰۰۰۰	۴۸۰۰۰۰	موجودی کالای ابتدای دوره
۵۳۰۰۰۰	۴۹۰۰۰۰	۳۲۰۰۰۰	برگشت از خرید و تخفیفات
؟	۶۲۰۰۰۰	۵۳۰۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
؟	۴۵۸۰۰۰۰	؟	بهای تمام شده کالای آماده برای فروش
۶۰۰۰۰۰۰	۶۱۲۰۰۰۰	؟	فروش خالص
۳۴۰۰۰۰	۲۶۰۰۰۰	؟	تخفیفات نقدی خرید
؟	۴۰۷۰۰۰۰	؟	بهای تمام شده کالای فروش رفته
۴۱۵۰۰۰۰	؟	۳۲۰۰۰۰۰۰	خرید ناخالص
۴۱۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰	۳۷۰۰۰۰	تخفیفات نقدی فروش
۶۸۰۰۰۰	؟	؟	موجودی کالای پایان دوره
؟	؟	؟	خرید خالص
۱۸۴۰۰۰۰	؟	۱۹۴۰۰۰۰	سود ناخالص
؟	۹۳۰۰۰۰	۸۲۰۰۰۰	هزینه حمل کالای خریداری شده
۷۱۴۰۰۰۰	؟	۶۲۰۰۰۰۰	فروش ناخالص
؟	؟	؟	بهای تمام شده کالای خریداری شده

مطلوب است:

تعیین مبالغ مجهول

کار عملی ۱۰

رویدادهای زیر از فروشگاه «گرمسار» در فروردین ماه سال جاری در دست می‌باشد:
 موجودی کالای فروش نرفته دوره گذشته معادل ۱۶۰۰۰۰۰۰ ریال به روش میانگین موزون (تحت سیستم ادواری) قیمت گذاری شده است.

۸ فروردین - خرید کالا به مبلغ ۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال با شرط (ن/۶۰ - ۱۰/۳) از شرکت «زاهدان».

۹ فروردین - صدور چک نقدی در وجه شرکت تنکابن به مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال بابت پیش پرداخت خرید کالا.

۱۲ فروردین - فروش کالا به مبلغ ۴۲۰۰۰۰۰۰ ریال با شرط (ن/۴۵ - ۸/۲) به آقای ماجدی.

۱۴ فروردین - دریافت ۱۵۰۰۰۰۰ ریال تخفیف از شرکت «زاهدان» به علت اعتراض به بالا بودن قیمت کالا خریداری شده ۸ فروردین.

۱۵ فروردین - پرداخت مانده بدهی شرکت زاهدان از طریق صدور چک به سررسید ۲۰ روز بعد

۱۶ فروردین - فروش نقدی دو دستگاه کارت خوان (POS) به علت عدم استفاده به همان قیمت خرید و به مبلغ هر کدام ۸۰۰۰۰۰۰ ریال.

۱۷ فروردین - فروش کالا به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال به فروشگاه «تربت» و دریافت وجه آن با ۴٪ تخفیف تجاری،

۱۸ فروردین - دریافت صورت حسابی به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰ ریال از شرکت حمل و نقل بیرجند بابت حمل کالاهای خریداری شده.

۱۹ فروردین - دریافت طلب ۱۲ فروردین از آقای ماجدی (ایشان این مبلغ را به حساب بانکی فروشگاه واریز نموده‌اند و بانک اعلامیه بستانکار آن را نیز ارسال کرده است).

۲۱ فروردین - خرید نسبه کالا به مبلغ ۷۳۰۰۰۰۰۰ ریال از کارخانه «نیشابور»، به علت قدرت چانه‌زنی در خرید ۳۰۰۰۰۰۰ ریال تخفیف دریافت شد.

۲۲ فروردین - فروش کالا به مبلغ ۶۸۰۰۰۰۰۰ ریال به فروشگاه «طوس» با شرط (ن/۳۰ - ۱۰/۴).

۲۳ فروردین - خرید کالا به مبلغ ۵۰۰۰۰۰۰۰ ریال از شرکت تنکابن با در نظر گرفتن پیش پرداخت ۹ فروردین، مابقی مبلغ با توافق ۱۵ روز دیگر پرداخت می‌شود.

۲۴ فروردین - دریافت یک فقره چک نقدی بابت پیش دریافت فروش کالا به مبلغ ۳۵۰۰۰۰۰۰ ریال از آقای محمدی.

۲۵ فروردین - پرداخت بدهی به شرکت حمل و نقل «بیرجند» از صندوق شرکت.

۲۶ فروردین - برگشت مقداری کالا از فروشگاه «طوس» به دلیل معیوب بودن به ارزش ۷۸۰۰۰۰۰ ریال.

۲۷ فروردین - دریافت مانده طلب از فروشگاه «طوس» از طریق چک نقدی.

۲۸ فروردین - فروش کالا به مبلغ ۶۵۰۰۰۰۰۰ ریال به آقای محمدی با در نظر گرفتن پیش دریافت ۲۴ فروردین، مابقی مبلغ از طریق چک نقدی دریافت شد.

۲۹ فروردین - یک دستگاه از کارت خوان‌های فروش رفته ۱۶ فروردین به علت نقص برگشت داده شد، وجه آن نیز دریافت و به صندوق شرکت واریز شد.